



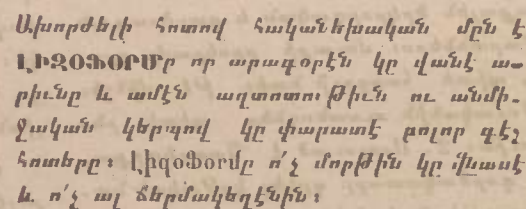


Արտուստեր ԲԱՐՇԵՐԵ ՊՈՅԱՃԱՇԱՆ

ՕՍԲ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷ

1881 Վեկտեմբեր 8/20 ի Կալս. Խրատէսի թողեալ Հասոյ՝ ք  
ԻԷ. ՏԱՐԵՇՐԱՆ — Փետր. 1909

ՏՈՒՐՔԵՐ



Լիգոծօրմը կը ծախուի քոլոր դեղա-  
վաճառներուն և դեղագործներուն մօտ:  
100 կրամնոց ինքնատիպ սրուակը կ'արժէ  
1 ֆրանկ.— Ինքնատիպ սրուակները կա-  
նանչ գոյն ունին և վաճառանիկ կը կրեն:

Զնոցիանուր Գործակալ ԺԱԲ ԻՆՍԵԼՊԵՐԿ  
ՊՈԼԻՍ, ՔԻԻԶԻԻԲ ԱՊՈՒՏ ԻՖ. ԽԱՆ, ԹԻԻ 6

S P L H O O

ԴՐԱՄԵՂՈՒԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԵՂՈՒԹՅԱՆ ՑԱՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՉ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ  
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԶԵՒԿԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈԼՔՐՈԼԻ ՏԱԿ  
Լիոն, Օթիլ քաղաքի փողոց, թիվ 77  
ԱՄԵՆԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԻՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԵՐ  
ԲԱԺԻՆՆԵՐ 192,169  
Ստորագրված դրամագույն 215,573,800 Ֆր.  
Վճարված դրամագույն 1,581,300 »

Դպարիա, Սեն-Բիեր խան, բիւ 25-26.  
Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան ղրատաւուն՝ **ՔԲԻՏԻ ԼԻՈՆԷ**, Դպարիա.  
Խործուեայ զործակալներ կը փնտռուին տրուածաններու, օսմ. նախադներու  
և յիշեալ երկիրներու համար՝ Նպատաւոր պայմաններ 50—4

| ՏՈՒՐԲԵՐ                                                                                                                           |  | Իստան հատվածներ |     | Զարբերակի նախորդ տվյալներ |         | Գումար 1908 թվաթ. |         | Գումար 1908 թվաթ. |         | Տարբերակի 1908 թվաթ. |        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-----------------|-----|---------------------------|---------|-------------------|---------|-------------------|---------|----------------------|--------|
|                                                                                                                                   |  | 0               | 0   | 0                         | 0       | 0                 | 0       | 0                 | 0       | 0                    | 0      |
| Դիսխոտ (յուսամասներէ բանուած)                                                                                                     |  | 52902           | 67  | 101068                    | 34      | 1063566           | 01      | 112               | 886     | 48                   | 60320  |
| Աղ                                                                                                                                |  | 31582           | 04  | 346119                    | 86      | 377651            | 87      | 3                 | 6254    | 50                   | 11427  |
| Դրոշմաթուղթ                                                                                                                       |  | 59062           | 01  | 15078                     | 19      | 21070             | 20      | 283301            | 34      | —                    | 12231  |
| Ոգել ց ըմպելիք                                                                                                                    |  | 3862            | 40  | 67425                     | 07      | 71287             | 47      | 69549             | 86      | +                    | 1733   |
| Ձկնաբահ                                                                                                                           |  | —               | 18  | 66                        | 110976  | 82                | 110995  | 43                | 181217  | 62                   | 20222  |
| Հատար                                                                                                                             |  | —               | —   | —                         | 750000  | —                 | 750000  | —                 | 75      | 00                   | —      |
| Մատարի Բէթլէն                                                                                                                     |  | 113600          | —   | 5643                      | 17      | 119243            | 17      | 149352            | 18      | —                    | 80109  |
| Ստախոտ (մենշերդի) Բէթլէն շահուց մասնակցութ.                                                                                       |  | 18862           | 90  | 202910                    | 43      | 221273            | 33      | 210067            | 83      | +                    | 11205  |
| Հարկ Գուլպարիոյ փոխապետ Ստախոտի տասնորդէն մինչև 100,0 0 ոսկի                                                                      |  | 5               | 293 | —                         | 51298   | —                 | 102596  | —                 | 102596  | —                    | —      |
| Ցանկուած Կիարուսի հատուծից փոխանակել ծխախոտի տասնորդին լաւելուածով, կամ Մարսատան վրայ փոխանակել գոյապիք 130,000 Օսմ. իրպար        |  | —               | —   | 76013                     | 16      | 76013             | 16      | 114019            | 74      | —                    | 38006  |
| Արեւ. Բուժելի տրին. հարկէն Թէսպէրի տուրք. Մարսատունէն փինկըք. վերի. Սերպիոյ, Գարատաղի, Գուլպարիոյ եւ Ցունաստանի բաժնի նկնակ պարտք |  | £5000           | —   | 2500                      | —       | 50000             | —       | 50000             | —       | —                    | —      |
| Ցանկուած Կիարուսի մար. 8%                                                                                                         |  | 747             | 15  | 843721                    | 76      | 918437            | 51      | 644987            | 86      | +                    | 373449 |
| Ցանկուած Կիարուսի մար. 8%                                                                                                         |  | 183             | 16  | 15148                     | 85      | 16759             | 91      | 22497             | 70      | —                    | 5727   |
| Գաւառներու մէջ դրամներու վաճառումէն զոյցած շահ                                                                                    |  | 120             | 44  | 8479                      | 26      | 8599              | 70      | 10849             | 08      | —                    | 2269   |
| Գանձին հետ եղած հաշիւ                                                                                                             |  | —               | —   | 9397                      | 77      | 9397              | 77      | 14879             | 35      | —                    | 5481   |
| Համադրմար                                                                                                                         |  | 42              | 813 | 93                        | 3738105 | 65                | 4166921 | 58                | 3943468 | 39                   | 223453 |

Հայոց՝մերու վերբերեալ ճարտարագործական ե. մաս.  
 նաւ. ծակերը.  
 Պատանդութեան ծախքեր (կէքոնմանդի ե գումանները)  
 Պաշտպան ծախքեր.  
 Պատանդէր մնացող հայրներ. »  
 Ռեզիլի տուրքի եւ արդիւք ձեռնառի Ռեզիլի  
 Պետական գանձու. հայրէն մնացած պահանջ.  
 Համաժողովար  
 Չուտ գումար  
 «Արքայաւան Րուսկիէ երկամուրի արեւելեան թէ.  
 բէ» ու ամսիկի ե գարգիւեաւոր պարտութեան թէ.  
 Պատանջ գումարներ  
 Պահանջող հայրն. ներկայ տարելընի ամբիլմանդի  
 հայրէն.

|                              |         |    |         |    |
|------------------------------|---------|----|---------|----|
| Միտցեալ փոփոխութիւնները      | 1623667 | 76 | 1945670 | 16 |
| Ըստ ընտանիքի ընկալած ծախսերը | 435117  | 43 | 422415  | 54 |
| Երկրորդական դպրոցներում      |         |    |         |    |
| Զանգեզուրի շրջանում          | 430096  | 43 | 451635  | 58 |
| Կոյս, Կառավարական յանձնատնի  | 808596  | 95 | 815108  | 96 |
| Մնացորդները                  | 288424  | 38 | 394702  | 53 |
| Համագումար                   | 355630  | -  | 8416892 | 95 |

Ի Դիմաց Վարչական խորհուրդին

Նախագահ  
Ա. ՊԼՕՔ  
Կ. Պոլիս, 9/22 յուլ

Վարչական հորհրդոյ անդամ  
Թ. Ս. Թ. Ս.

(1) Այս գումարը կը ներկայացնէ 1907 յուլիս 29/12 օգոստ.էն սկսեալ կատարուած գանձումները, երբ մաքսատուրքին յաւելումը ի գործ դրուած է :

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

|                                       |      |             |
|---------------------------------------|------|-------------|
| Գրամագլուխ եւ պահեստ                  | ճրփ. | 9,500,000   |
| Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ | "    | 142,750,009 |

ՊԱԼԿԱՆ, ընկերությունը կ'ապահովագրէ հրդեհի դեմ ամէն տեսակ կա-  
կարատի աշխէն, Կ. Պոլսոյ եւ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ 2 տարի դիւ-  
րամապէտի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ հէւըրը որ անմրցելի գիներով եւ  
պայմաններով օժտուած է, կը կապուի իսառն ապահովագրութեան, ընտանիք  
կան, իր անձնակազմով, եւ պիտի աշխատէ:

ԲՆՈՒՄԱՆԵՐ ԳՐԱԴԱՆԱԿԱՅԻ ՔՈՒՐԲՈՒ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՅԱՆ ԵՆ ԸՆԿ

ՊԱՂԻԱ, ԱՆԱՆԻԱՅԻԱ ԽԱՆ

դին Բարիդի: Օբերայի մէջ արտաձայն տալու արտաբանական շնորհ ներկայացումն յետոյ, այդպիսով ինքն չորրորդ օրը, այդ կայսրին իմ թագաւորը լինում նստած էր ինչ հասնութային թեման նախագահին և նշանակող զօրավարի մը հետ: Օբերայի ծառուղիին վրայ միջնադարի օճէկի մը մէջ նախագահ տեսնեց մը վարձած էրը, լինումս անցած ատեն՝ կայսրը, թագաւորը և զօրավարը մը շնիտար ըրիք երկերտակն հոսանքի մը միջոցաւ, հետեւէ ուղղումս էր նախարար գործիքով: Հանրային տեսնութեան նախագահը ինչպե՛ս էր, որով նստած նախագահ մը ինչպիսով թեման ուրումակնում էր և . . . : Ձեր գործիքը, որ ճշկարումս էր և անկատար, պայթեցաւ, ծանր արտոցքներ պատճառելով ձեզի: Այդ պատճառաւ ձեր արականութեամբ, անագին հոշակ մը, անփութ:

Անվերաք աղբերը բացած էր և ան-  
դուժ մախտ մը կը թափառէր նորը  
չթմունքներուն վրայ: Պահ մը լուռթխն  
տիրեց այդ ահարկու մարդոց միջև:  
—Հանճարեց հնարից մը բլլալէ յետոյ

անիլիանականության իման հերոս մը դարձան  
հեղինակաւ և զեղբաւոյն սպարաբը իշխա-  
նութեան իշխաններուն... և խոցելու  
նուրթեան ձեռքը ինկած ըլլալով՝ մահ  
ուան դառապարտութեան էիք... Բարե-  
բախտաբար ես չեմ ունէի թու սպիւրեղ-  
մէջ... Նաեւ բռնաւարտած էր իմ իկ-  
միր խնկներուն մէկ մասովը։ Անշաշիւ զքա-  
մաւորեանքի և ձեր բնականաւոր զայտա-  
րով առեւանգեցի ձեզ։ Նաեւ միշտեւ Պա-  
լէստինայ տարաւ և պայծէ ձեզ, յետոյ  
հոս բերաւ։ Նաեւ ընկերացիք ձեզի և  
պէտքը եղած մարդոց հասկնելու համար  
իջ գտի՜ն առաքի՜ն հեռու կենդանւոյ  
հեղինակութեան մնացեալ մասէն... և

Ֆինալպերի ձայնը թրթռուն և բխտա-  
ղեղաբ ևս ունիւր։ Մտալ ապերը չղղիւններ  
կ'արձակէին, և այսօրը զը շուտաւոր  
ուէին այն ըսուն զըգումովն ազգեցու-  
թեան տակ, զր ձակախն երակներ կ'ու-  
ռոցէին և։ Կարծես մաղաղ, մարմին զու-  
մեծցնէր։ Զարադիթեան, Սէլէրաթ-  
տառաւ մ արաւափով ուն կը դիտէր այլ  
տեսակի մաղրը, որ իր նպաստակն ի-

դիմէր ուրականի մը պէս անողոք:

Բայց մէկէն ի մէկ հանդարտած,  
դան յարեց.

— Զեր կեանքը վրկած եմ.  
կ'ըսեմ ձեզի: Այ՛տի՛ք երթմանե-  
րը կերտեցանք որոնք երկիրը կ'  
ընկալախն: Եւ այլ աղբը կ'  
կէլախոցե՛ք ինձի համար և լուռ.  
Յետոյ պիտի իմանաք իմ գաղտը  
Պարսի Մէկերքը, դուք, այլապէս  
այդ մասին... Մովսէս զանազան ի-  
թեանց մէջ մետադը թեկեր դեղեղե-  
կանց միջև ելեկալախկան հոսան-  
հանոցներով, քարեխառնութեան  
ձանին համեմատ, ձեռք բերի՛ք ելե-  
կան յարառեւ հոսանքը և... Կա-  
մեք ինքեանք շինեցէ՛ք, ըստ կամ-  
արականութիւն արձակելու, ընդ  
լու, պահելու և բաշխելու համար  
լեկալախկան հրաշալի բարեքը և Տ-  
րու հնարեցիք, որոնք Բորեօսայի  
տակին կ'ըմպէյն լոյս արագութիւն  
որուն շնորհի՛ր Հիբթայի կ'ընայ  
200 քիլոմէթր հեռաւոր ուղե՛ք

Գլուխը բռնում մեջ։ Կրճանկից եղբայրների մեկը քանին ձեռքի օգնեցին այդ աշխատելու լինանք մեջ, աստույնն ոմանք գլուխը ծարպիկ են... Միւս կողմէ՝ զբաղվում էր թորթրիկներ կը շինէր, ժամացոյցի մեքենակաւորութեամբ, և դասեր կը լեցնէր անպիտի պայմուցիկով մը, հարկեր անգլաւոր էր կը ղրորաւոր էր քմէլինթիթը... Միւսնայն աստի հողքաբժիկն էր Հիթթանէրի, ասոր հանձնատեղիէր լլալէ խոդը... Գլուխը ին կապտորիկ, կաղապակաւորութեան կը վճեցնէր պէնէթիթիկան կրօնաւորներ խումբը, ապաղայ ընկերութեանս կործանելու ծարարը ընկալեալու համար, և խորհի կառավարութեան մեջ իմ պաշտիբանկերս պիտի լլանն անոնք։ Սակե՛ դաս, Հիթթանէրի միտքը կաստիկ կապտորիկով վրայ էր, և անոր նետուել կը պարտաւորէր այն ընդարձակ ծրագիրը, որուն համաձայն, արդէ տէրութիւնը պէտք է կործանէր և մեր բացօթեայ տրեւապետութիւնը պարտաւորէր շինել վրայ... Կեղծապէս ամէն

ՀԻՐԳԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

Ազգ. — 1909 օգոստոս 14/21 ուրբաթ  
օրէն սկսեալ ջջուած են հետեւեալ եր-  
թեւեկները. թիւ 1, 3, 4, 5, 6 և 8  
սպասարկութիւնները. առաւան Ժամը  
10ին և 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub>ին Սկիւտաբէն կամուրջ մեկնող  
գննաւորուն երթեւեկը ու գիշերային եր-  
թեւեկութիւններէն թիւ 201էն 205 սպա-  
սարկութիւնները: Միեւնոյն թուականէն  
սկսեալ՝ չոգնեաւ մը ժամը 11ին Արմա-  
սիւտագիւղէն պիտի մեկնի՝ Գուրուշէմէ,  
Օրթապուլ և Քէշիշպա, հասցիայեղով:

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ելմտական 1325 տարուան սեպտեմբեր ամիսը մօտեցած ըլլալով, որ երկրորդ վիսրամս տանին է ոգելից ըմպելիի տուրքին, Թողդու Հասարթներէ վարչութիւնը կը յիշենէ Կ. Պոլսն հաստատուած ոգելից ըմպելի վիճառողներուն թէ, կանոնադրին 14րդ յօդուածին համաձայն, պարտին ռզուտտոն ամսուան մէջ ստանալ վիճառման արտօնագիրք՝ հատուցելով տուրքը, Յիշակներուն կը ծանուցուի որ, այդ կանոնագիրքին 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, պէտք է դիմեն ոգելից ըմպելիներու կեցր. տնօրէնութեանց Պողտք մէջ Անկաւտագի, Սարերան, Պէլքօզի, Սիլիւստի, Գաւաղճօյի եւ Գումագաւաղի քործակալութեանց, նորոգելու համար իրենց վիճառման արտօնագիրքերը, Անոնք որ սեպտ. 1էն առաջ թէլգէթէ չստան ոգելից ըմպելի կը ծախեն՝ օրինական տրամադրութեանց պիտի ենթարկուին՝ օգոստոս ամիսը աւարտելուն պէս:

10—3                      Բնիկ. Տնօրէնութիւն

0007 . 4430 . 742.42

Ազգ.— Ծախու են 24 ձիու ուժ ունեցող քարեղաշարժ մոխէօրներ, որոնք շատ լաւ վիճակի մէջ կը գտնուին: Անոնք որ հ'ուզեն գտնել այդ մոխէօրները, պէտք է գործեն Օսմ. Կայս. Պանշայիյի մատաւ կարարական ձեռքը, Ղալաթիյի 3—12

Ազգ.—Գնահատելի է  $49\%$  օսմ. փոխա-  
ռութեան պարտավորութիւն ունեցողն է-  
րուն կը ծանուցուի որ պայմանաժամը  
1903 թ. տար. 1/14ին աւարտող պարտա-  
ւորութեուն կարօնները, ինչպէս նաև 1894  
սեպտ. 1/14ին 9րդ կիճակահանութեան  
մէջ աւարտիչ չանա՞ պարտավորութեան  
ընթացաւորին մինչեւ յառաջիկայ օգոստ.  
31/13 սեպտ. քննուած պիտի համարուին  
զ. Պոլսի 18 օգոստ. 1909 14—3



ՇՈԳԵՆԱԻԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ  
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՆԻ ԵՐԸՆԿ  
 ԽՈՍԽՈՐԻՍՏ ԶՐԳԻՆՍԻԵՐ

31ին, ժոնի, Մարտիկա, էն  
7ին, Իմերեզի, Սեւ ծովէն

Սեպտ. 1ին, Խոհի Սեւ Շով  
Սեպտ. 8ին, Խուհեղի, Մարտիրոս:  
Ա. Կարգ. Բարիբեկ Կամար 200 Ֆր.  
» » Մարտիրոս » 180 »  
Բ. » Բարիբեկ » 150 »  
» » Մարտիրոս » 120 »  
Ա. Կարգ. Լժուռնի Կամար 248.35 Ֆր.  
Բ. Կարգ. 185.10 Ֆր. (Տիէրի Համարդ):  
Տեղեկագրեանց Կամար Դիմի Գործա-  
նալի: Բողոքանէ, քարաքանի վրայ:  
15 Բ. Ուրդուի

պատահաբար էր Իրիկուն մը, կրօնաւոր եղբայր մը, երեկոտական նաւակով մինչեւ Ռուշեր առաջնորդեց զիս... Դարպասաւանդէն, Թուրքիայէն, Եւրոպայէն անցաւ Պերճիկ մէջ Գեորգիանիոյ կայսեր հետ խօսեցայ և թուղթի մը յանձնարէի, նմանապէս աշխարհի բոլոր տէրութեանց պետերուն վերջնաւոր մը յանձնեցի կամ զրկեցի, հպատակութիւն յայտնեմու կամ պատերազմ բանալու համար... Ետեայ ետ դարձայ... փետր. 1ին, Պաշտարանաց մէջ գաղղղանապէս հաստատուած անթիլ հետաքրքիր կայանէն հետեւեալ մը ստացայ կրօնակից եղբայրներէս մէկուն կողմէ լռապատ. Հիբրեանի կողմէ բոլոր ուղկէստոններուն մէջ հաստատուած մասնաւոր գործիչներու շնորհիւ, այդ հեռագիրը գործիքէ գործիք ընդունաւ և փոխանցուած էր ինքնաշարժ կերպով... Ի վերջոյ հետաքրքիր հոտ հասաւ... Այլ մէկ տերութեան պետ հպատակութիւն կր յայտնէր... Կր գտաւէի որ այդպէս պիտի ըլլար, որովհետեւ մարդիկ կ'սր հիւսէ նա... :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՐԻՔ)